

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 1. Quid, & quot ſint notiones personarum diuinarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

est, secundum quod est omnium entium principium. Virtus autem creativa Dei est communis toti Trinitati. Vnde pertinet ad unitatem essentiae, non ad distinctionem personarum. Per rationem igitur naturalem cognosci possunt de Deo ea quae pertinent ad unitatem essentiae, non autem ea quae pertinent ad distinctionem personarum. 2. Necessarium esse ponere notiones quasdam in divinis. Quia oportet esse aliqua nomina abstracta, quibus significari possit personas distingui. Et huiusmodi sunt proprietates, vel relationes, in abstracto significatae: ut paternitas, & filiaritas. 3. Has notiones quinque tantum esse: videlicet innascibilitatem, paternitatem, filiationem, communem spirationem, activam scilicet, & processionem, siue spirationem passivam. Quia per illas veluti proprias rationes sufficienter innotescent personae divinae, earumque distinctio. Harum autem notionum quatuor tantum sunt relationes: nam innascibilitas non est relatio, nisi per reductionem. Quatuor etiam tantum proprietates sunt. Nam communis spiratio non est proprietas, quia convenit duabus personis. Tres autem sunt notiones personales, constituentes personas: scilicet paternitas, filiaritas, & processio, seu spiratio passiva. Nam communis spiratio activa, & innascibilitas, dicuntur notiones personarum, non autem personales. Hec utque D. Thom. cuius doctrina sequentibus sectionibus & suis explicabitur.

SECTIO I.

Quid, & quot sint notiones personarum divinarum?

1. Notio quid, & quotplex sit?

Notio generatim idem est ac cognitio seu conceptus: dividiturque in formalem & obiectivam. Formalis est ipse actus cognoscendi. Obiectiva est obiectum quod cognoscitur. Notio praesenti sumitur pro obiectiva, pro eo scilicet ex quo una persona divina cognoscitur prout distincta ab alia. Definiri que potest iuxta usum Theologorum, Notio personalis est perfectio personalis abstracta, vel in abstracto per modum formae significata, atque etiam praecise concepta, si potest praescindi ad identitatem, unica realiter & individua, per quam una persona distinguitur ab alia. Ita ut vi omnium notionum simul sumptarum, sufficienter innotescat tota ratio & distinctio personarum divinarum ad invicem.

Notio personalis in Trinitate quid sit?

2. Sine proprio Trinitatis habentur notiones?

Secundum vim vocum non est omnino proprium & singulare divinarum personarum habere notiones: licet eis conveniat illas habere. Nam etiam in Deitate ipsa abstracta a personis, & in rebus creatis, ratio propria cum ipsis per quam innotescit, notio ipsius obiectiva dici potest. Praeterea ex vi vocis simpliciter sumptae non est necesse ut id quod notio dicitur, sit forma, aut quasi

forma in abstracto significetur, aut etiam sit ratio propria. Nam quicquid a nobis noscitur, notio dici potest, obiectiva scilicet, respondens notioni, seu cognitioni formali, quae non est tantum abstractorum & priorum: sed & aliorum quorumlibet. Verum quamvis ita sit: id tamen quod est in aliquo quasi formale, & quo, veluti proprio, vnum differt ab alio, solet maxime dici ratio & notio illius. Licet enim possit dici communis ratio & notio: tamen praecipue est ratio, quae est propria: & adhuc magis praecipue id quod concipitur tanquam forma alicuius, solet dici esse notio seu ratio illius. Sicque Theologi rationes proprias personarum, & instar formarum abstracte significatas, solent vocare notiones personarum, cum D. Thom. quaest. 2. art. 3. in corp. ubi notionem definit, esse id quod est propria ratio (formalis scilicet aut quasi formalis & abstracte significata) cognoscendi personam divinam.

Quid autem sint notiones ita sumptae in Trinitate, patet, quia personae divinae differunt inter se per rationes proprias: & penes nos est ipsarum differentias & rationes proprias significare in abstracto per modum formae, atque etiam praecise concipere, si praescindi possunt ab essentia. Quare nemo potest hunc modum loquendi & significanti improbare, quo Patres, & Concilia, & universa Ecclesia utuntur, ut ostendimus disp. 25. sect. 6. in solutione tertii argumenti. D. Thomas articulo cit. quiaque tantum

Quicquid
vulgo nu-
merantur.

notiones in Trinitate numerat, videlicet in-
nascibilitatem, paternitatem, filiationem,
spirationem activam, & spirationem passivam:
quarum notionum quatuor, inquit,
sunt relationes: Innascibilitas vero non est
relatio: Item quatuor tantum proprietates
sunt, supple vnus singularis personæ. Nam
spiratio actiua est communis Patri & Filio.
Est tamē propria illorum aliquatenus, nempe
respectu Spiritus sancti. Tres denique
sunt notiones personales, id est, constituen-
tes personas hypostaticè: scilicet paternitas,
filiatio, & spiratio passiva. Nam communis
spiratio, actiua scilicet, & innascibilitas,
sunt quidem notiones personarum, non tamen
personales, id est, hypostaticè constitu-
entes. Hus vsq̄e D. Thom. art. illo in corp.
Et in solutionibus quarti & quinti argumen-
ti ita defendit numerum illum quinarium
notionum, vt alias quasdam ab aduersariis
obiectas excludat. In eundemque numerum
quinarium ceteri Theologi communiter
consentunt. Quod tamē adeo strictè non
est accipiendum, quin possint aliæ excogi-
tari: sed illæ præcipuè sunt, ad quas ceteræ
possunt facile reuocari, vt in progressu appa-
rebit. Item hæc quinque sufficiunt ad personarum
notificationem & distinctionem secundum
proprias differentias.

Plures ta-
mē possunt
excogitari.

5.
Prima no-
tio innasci-
bilitatis.

Quod verò atinet ad innascibilitatem,
primo loco numeratam, illa sumi debet pro
repugnantia cuiuscunque realis processionis
ab alio: siue per generationem, vt filiatione:
siue per spirationem, vt processio Spiritus
sancti, siue aliter. Ad eò vt patrem esse in-
nascibilem, sit esse incapacem principii à
quo fit. Item sumi debet priuatiuè quodam-
modo, vt sequenti disputatione sect. 2. dice-
tur: connotando scilicet personam diuinam
cui soli conuenit inter alias esse impro-
ductam & improducibilem. Sic autem sumpta
innascibilitas est proprietas patris, & notio
ipsius, quatenus per ipsam innotescit pater
vt distinctus ab aliis personis, quæ non existunt
sine productione. Item eadē notione
significatur nullam esse personam quæ sit
prior patre, prioritate originis, atque ita pa-
trem esse primum negatiuè. Paternitas verò
significat vltimè esse primum positiuè, &
patrem distinguit à filio, sicut filiatione distin-
guit filium à patre. Vtraque etiam proprie-
tas, seu notio paternitatis & filiationis, dis-
tinguit patrem & filium à Spiritu sancto,
ratione fecunditatis spiratiuæ, quam fecun-
ditatem pater quæ pater tribuit filio, &
filius vt filius accipit à patre. Ipsa verò fecun-
ditas & spiratio actiua per se magis ex-
pressè distinguit patrem & filium vt spiran-
tes, à Spiritu sancto. Qui vice versa distin-
guitur ab illis expressè & formaliter spiratione
passiua, vt ratione propria. Denique
per has quinque notiones non solum inno-
tescunt tres personæ diuinæ vt distinctæ: ve-
rùm etiam innotescit esse tantum in diuinis
tres personas: quatenus in illis notionibus
recescuntur omnes modi communicatio-

nis, & productionis ad intra, qui sunt tantum
fecunditas generandi & spirandi, per viam
intellectus & voluntatis. Cùm non possit
esse alia communicatio vitæ ad intra, nisi
per viam intellectus & voluntatis. Et ita
eundem gradum vitæ non possit esse nisi
vnica communicatio & productio perfectissi-
sima, absorbens quicquid est perfectionis
in illo gradu communicationis & produ-
ctionis.

Notandum autem, apud Theologos aliud
esse notiones: & aliud, actus notionales. 6.
Actus enim notionales vocant vel produ-
ctiones ipsas dicendi seu generandi, & spi-
randi, per actum intellectus & voluntatis di-
uinæ: vel actus ipsos essentielles, non vt es-
senciales & absolute sumptos; sed prout
identificatur relationibus in ipsis proximè
fundatis. Pro quo aduerte, actus essentialis
intelligendi & volendi spectari posse dupli-
citer. Primò, absolute & simpliciter. Secun-
dò, vt specialiter identificatos cum relatio-
nibus principij generandi, vel spirandi, quæ
in ipsis proximè & præcisè fundantur. Ita vt
formatur intellectio v. g. non vt intellectio
solum, sed vt fecunda, id est, vt contracta
& modificata per relationem fecunditatis
generandi, ipsique per se primò & imme-
diatè identificata. Nam intellectio prius
ratione tali relationi in se fundatè identi-
ficatur, quàm alia attributa essentialia: quia
intellectio fundat specialiter identitatem
aliorum cum illa. Idemque dico de volitione
prout contracta ad fecunditatem spiran-
di. Idem etiam de intellectu & volitione
prout contractis ad origines passiuas filij &
spiritus sancti. Quorum ille primò & im-
mediatè identificatur attributo intellectu-
nis essentialis: hic attributo volitionis es-
sentialis. Tam si sumantur actus illi primo
modo, dicuntur essentialis. Si secundo, no-
tionales, id est, spectantes specialiter ad pro-
priam notionem, sine intentionem & ratio-
nem obiectiuam singularum personarum.
Vnde intelligentia dicitur attributum no-
tionale patris, non simpliciter, sed vt con-
tracta ad fecunditatem generandi. Idem-
que est de volitione vt contracta ad fecun-
ditatem spirandi respectu Patris & Filij: &
de intellectu, ac volitione, vt contractis
ad origines passiuas respectu Filij, & Spi-
ritus sancti.

Aliud sunt
notiones,
& aliud
actus no-
tionales.

SECTIO II.

*Soluntur obiectiones contra doctrinam
propositam.*

Contra numerum quingrum notionum,
ad Thomam & ab aliis communiter tra-
ctum, obiciuntur duo argumentorum ge-
nera: alterum minuens, alterum augens
prædictum numerum. Primi generis istud
est: Non plures esse debent notiones, quàm